

GTS

GTS is de beheerder van het landelijk gastransportnet in Nederland en is verantwoordelijk voor de aansturing en de ontwikkeling ervan.

Balans korte en lange termijn

De activiteiten van GTS hebben een korte- en een langetermijn dimensie. Investeren in gasnetwerken vereist een duidelijke langetermijn visie. Tegelijk wordt de handel in gas steeds meer gedomineerd door kortetermijn belangen. GTS staat daarmee voor de uitdaging om op basis van infrastructuur en diensten kortetermijn gashandel mogelijk te maken en op de lange termijn een gezonde bedrijfsvoering te garanderen.

Gastransport

In 2012 heeft GTS met ruim 1025 miljard kWh (105 miljard m³) meer gas getransporteerd dan het jaar ervoor (996 miljard kWh, 102 miljard m³). De eind 2011 in gebruik genomen nieuwe infrastructuur is tijdens de koudeperiodes van begin en eind 2012 benut om extra gas in verband met de grote binnenlandse marktvraag in te voeren en ook om meer gas door te voeren naar buitenlandse bestemmingen. GTS behaalde in 2012 met gastransport en daaraan gerelateerde diensten een omzet van € 1 miljard.

Ontwikkelen liquide gasmarkt

Nederland is aantrekkelijk voor aanbieders van gas. Dat komt doordat er op basis van het gasrotondebeleid goede verbindingen zijn gerealiseerd met de ons omringende markten, waardoor er gas uit diverse bronnen en richtingen kan worden aangevoerd. Binnen het Gasunienetwerk zijn veel aanbieders van gas actief, hetgeen de handel bevordert. De virtuele gashandelsplaats TTF speelt een belangrijke rol in het faciliteren hiervan. De handel op TTF heeft ook in 2012 een spectaculaire groei doorgemaakt, waardoor de leidende positie van TTF op het Europese vasteland verder is verstevigd.

Deze leidende positie zorgt ervoor dat de gasprijzen op TTF als benchmark dienen voor de rest van Europa. Door deze levendige gashandel wordt TTF interessanter voor internationale partijen. Inmiddels zijn er dagelijks gemiddeld bijna 100 gashandelaren actief. Ook grote financiële partijen zijn toegetreden tot TTF. Een goed werkend TTF is in het belang van de gasgebruikers in de regio. Dat is goed voor de leveringszekerheid en zorgt er bovendien voor dat de wetten van vraag en aanbod goed en op betrouwbare wijze hun evenwicht kunnen vinden. Dit heeft een gunstig effect op de prijs die eindgebruikers voor hun gas betalen.

TTF

Ten opzichte van 2011 is het verhandeld volume op TTF in 2012 toegenomen met bijna 20 procent, tot een jaarvolume van 7569 miljard kWh (775 miljard m³). Dit volume bestaat zowel uit bilaterale handel (OTC) als handel via beurzen. Het fysieke volume dat via TTF stroomt, het netto TTF-volume, is in 2012 gegroeid tot 417 miljard kWh (42,7 miljard m³). Hiermee is het fysieke TTF-volume voor het eerst groter dan de binnenlandse gasconsumptie. Daaruit kan geconstateerd worden dat ook de exportmarkten worden beleverd vanuit TTF.

De liquiditeit van de TTF-handel is in 2012 verder gegroeid. Gemiddeld werd elke m³ ruim 18 keer verhandeld voordat tot levering werd overgegaan. In 2011 bedroeg deze waarde nog 17. Het aantal actieve TTF-handelaren bereikte op 5 juni 2012 de grens van 100. Jaargemiddeld waren er per dag 98 partijen actief, met als maximum een aantal van 104.

In vergelijking tot omringende gashandelsplaatsen is in Europa alleen het Britse NBP nog groter, al wordt het verschil in liquiditeit snel kleiner. Ten opzichte van de andere continentale gashandelsplaatsen (Zeebrugge, Gaspool, NCG en PEG's) is TTF veruit de grootste. In 2012 was het verhandeld volume op TTF circa 2,5 keer het volume van al deze andere continentale handelsplaatsen bij elkaar.

Klanten en dienstverlening

De klantengroep van GTS groeit en wordt steeds diverser. Om het breder wordende scala aan vragen zo efficiënt mogelijk te beantwoorden, is de website opnieuw ingericht. Ook is in de organisatie een Customer Desk ingesteld waar klanten met vragen terecht kunnen. Mede om de herkenbaarheid van de dienstverlening te vergroten, heet GTS sinds oktober 2012 Gasunie Transport Services B.V.

Delen van best practices

GTS werkt in toenemende mate samen met andere partijen en verhoogt de interactie met betrokkenen. Zo communiceert GTS uitgebreid met klanten en regionale netbeheerders over werkzaamheden aan verouderde delen van het netwerk. Het delen van best practices zal ook in de toekomst centraal staan.

Duidelijkheid over tarieven

In 2012 is definitief een methode van regulering vastgesteld, bekrachtigd door het CBb. Daarmee is duidelijkheid verkregen over de waardering van onze gestandaardiseerde activawaarde en over de te hanteren tarieven vanaf 2006. Naar verwachting zal de NMa in de loop van 2013 nieuwe Methodebesluiten nemen voor de gereguleerde taken van GTS vanaf 1 januari 2014.

Certificering aangevraagd

GTS heeft een aanvraag ingediend om gecertificeerd te worden als onafhankelijk netbeheerder. Dit komt voort uit het Europese Derde Pakket voor energiewetgeving. Nationale energietoezichthouders hebben op grond van het Derde Pakket de taak om na te gaan of hun landelijke netbeheerders voldoen aan de Europese splitsingseisen en onafhankelijk zijn van productie en levering van energie. In Nederland moet de NMa toetsen of GTS voldoet aan de Europese eisen. De NMa zal naar verwachting in de loop van 2013 een certificeringsbesluit nemen, nadat de Europese Commissie een advies heeft uitgebracht.

Europees beleid

Het transport van aardgas vindt plaats in een markt met internationaal opererende partijen. De Europese Commissie ontwikkelt beleid voor onder meer grensoverschrijdend gastransport. Er wordt gewerkt aan codes op grond waarvan netwerkbeheerders extra transportcapaciteit moeten bouwen om te veilen, in eerste instantie voor de korte termijn. De Europese Unie (EU) verlangt van TSO's dat ze nauw samenwerken en hun investeringen optimaliseren. GTS juicht die ontwikkeling toe, aangezien gastransport een internationale aangelegenheid geworden is. Wel moeten nationale regulatoire kaders dit mogelijk maken.

PRISMA European Capacity Platform

De ontwikkeling van het Europese boekingsplatform PRISMA European Capacity Platform (PRISMA) was een belangrijke stap naar een geïntegreerde Europese gasmarkt, die de gasmarkten van zeven verschillende landen in het hart van Europa met elkaar verbindt. Samen met andere TSO's stond GTS aan de basis van dit initiatief. Het platform wordt beheerd door PRISMA, gevestigd in Leipzig. Mede door PRISMA wordt er op termijn gewerkt aan een uniform systeem waar alle klanten – ongeacht het land waar ze gevestigd zijn – nieuwe mogelijkheden voor grensoverschrijdend gastransport en gashandel krijgen, doordat zij via één platform capaciteit kunnen boeken op de Europese grenspunten. Met het verbinden van de gasmarkten ontstaat een grotere markt met meer aanbieders. Dat is goed voor vraag en aanbod, want hierdoor ontstaat meer concurrentie. En dat is in het belang van alle gasgebruikers in de regio. PRISMA werd tijdens de European Gas Conference in Wenen uitgeroepen tot 'Project of the Year'.

Infrastructuur en marktwerking

GTS moet elke twee jaar een nieuw Open Season houden. Met een Open Season vraagt GTS aan de klanten om de behoefte aan transportcapaciteit op de lange termijn kenbaar te maken. Hiermee toetst GTS of deze behoefte aanleiding geeft om het landelijk gasnet uit te breiden. Bij de voorgaande drie Open Seasons bleek de behoefte zo groot, dat het netwerk moest worden uitgebreid met nieuwe pijpleidingen en installaties om de markt te kunnen blijven bedienen. Als uitkomst van het Open Season 2017 is in 2012 vastgesteld dat de behoeften van klanten kunnen worden bediend op basis van de bestaande infrastructuur. Tegelijk werd gesignaleerd dat de vraag naar transportcapaciteit met kortere looptijden groeit. Dit geldt ook voor de mogelijkheden van secundaire handel in capaciteit.

Meerjarig vervangingsprogramma

Om ook in de toekomst te kunnen blijven voldoen aan de standaarden op het gebied van veiligheid en transportzekerheid, is GTS in 2012 gestart met een meerjarig vervangingsprogramma. Het vervangingsprogramma garandeert een duurzame leveringszekerheid. De aanpak is gebaseerd op een uitvoerige studie die precies in kaart heeft gebracht wanneer welke elementen in het netwerk aan vervanging toe zijn.

Het grootste gedeelte van het gastransportsysteem heeft inmiddels een leeftijd bereikt die gestructureerde, projectmatige vervangings- en vernieuwingsactiviteiten nodig maakt. Het programma richt zich met name op het vernieuwen van afsluiterschema's, gasontvangststations en meet- en regelstations. De looptijd is tussen 15 en 20 jaar.

Samenstelling gas in de toekomst

De samenstelling van het Nederlandse gas is een belangrijk thema voor de komende periode. Omdat het Nederlandse gas van oudsher voornamelijk afkomstig is uit Groningen, is de samenstelling ervan homogener dan elders in Europa. Gebruikstoestellen in Nederland zijn afgestemd op die nauwe bandbreedte. Naarmate de productie uit het Groningen gasveld minder wordt, zal het noodzakelijk worden die bandbreedte te verruimen. GTS ziet erop toe dat de integriteit en de veiligheid van het systeem behouden blijven.